– అబ్బూరి ఛాయాదేవి

"కథ పేరు మారిస్తే బావుంటుందేమో" అన్నాడు తిరుమలరావు భార్య కొత్తగా రాసిన కథ చదివి.

పెళ్లికి ముందు సత్యవతి రాసిన కథలు అతను చదవలేదు. పెళ్లిచూపులకి వెళ్లినప్పుడు సత్యవతి అన్నగారు "మా చెల్లెలు కథలు బాగా రాస్తుం దండీ" అన్నప్పుడు "ఓహో" అని చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నాడు. అతనికి చిన్నప్పటినుంచీ కాకమ్మ కబుర్లూ కల్లబొల్లి కథలూ అంటే ఇష్టం లేదు. చుట్టుపక్కల ఏదైనా సంఘటన జరిగితే మాత్రం దాని పూర్వాపరాలు తెలుసుకోవాలని కుతూహలం కనబరచేవాడు. వాటినిబట్టి మనుషుల మనస్తత్వాల్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించేవాడు. రకరకాల మనస్తత్వాల గురించీ, మనుషుల భిన్న ప్రవృత్తుల గురించీ మరింత లోతుగా తెలుసుకోవడానికి పుస్తకాలు చదివేవాడు. ఈ ప్రవృత్తి అతని పోలీసు ఉద్యోగానికి బాగా పనికొచ్చింది.

సత్యవతి కథలు రాస్తుందని విన్నాక, "పోనీలే, తన కాలక్షేపం తనకుంటుంది నన్ను వేధించ కుండా!" అనుకున్నాడు.

పెళ్లయ్యాక, తన కథలు – పాతవి చదవమని సత్యవతి ఎప్పుడూ అడగలేదు భర్తని. ఎప్పుడూ తీరికలేని 'డ్యూటీ' అతనిది. ఉన్న కాస్త తీరిక సమయమూ ఇద్దరూ కలిసి ఆనందంగా గడపడానికే సరిపోయేదికాదు. ఎప్పుడు పిలు పొస్తుందో తెలియదు. ఏ క్షణాన అయినా యూనిఫామ్ తగిలించుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉండాల్సి వచ్చేది. ఇద్దరూ కలిసి ఉన్నప్పుడు తన కథల గురించి ప్రస్తావించకుండా, అతని ఉద్యోగం కబుర్లు అడిగి తెలుసుకుంటూ ఉండేది. తన కథలకన్న ఎంతో ఆసక్తికరంగా అనిపించేవి అతను చెప్పిన కొన్ని కేసుల వివరాలు.

అతను చెప్పిన ఒక కేసు వివరాల ఆధారంగా కొంత కల్పన జోడించి ఒక కథ రాసింది సత్యవతి. అది మాత్రంచదవమని భర్తని కోరింది. ఎలా ఉందో చెప్పమంది.

"నీ కథల సంగతి నేనేం చెప్పగలను? నువ్వు పేరుపడ్డ రచయిత్రివే కదా. నేను చూడ్డం ఎందుకు?" అని తప్పించుకోబోయాడు. సత్యవతి వదల్లేదు, బతిమాలింది.

అతను కొత్త పెళ్లాంమీద మోజు కొద్దీనో, కుతూహలం కొద్దీనో ఒప్పుకున్నాడు. కథ చదివి, బావుందని మెచ్చుకుంటూనే మధ్య మధ్య కొన్ని సంభాషణలు సరిదిద్ది,

"కథ పేరు మారిస్తే బావుంటుందేమో" అన్నాడు.

"ఇంతకన్న వేరే పేరు ఏం నప్పుతుంది? ఆ మనిషిలో ఉన్న బలహీనతని కనిపెట్టి దానిమీద దెబ్బకొట్టాడు ప్రత్యర్థి. అదే కదా ముఖ్యాంశం. అందుకే 'బలహీనత' అని పెట్టాను" అని సమర్థించుకుంది సత్యవతి.

"ఆ పాయింట్ ఒప్పుకుంటాను. కానీ చాలా బలహీనంగా పేలవంగా అనిపిస్తోందా శీర్షిక... ఆలోచించు" అన్నాడు తిరుమలరావు చేయి తిరిగిన విమర్శకుడిలా.

"అయితే మీరు ఏదైనా చెప్పండి ప్లీజ్" అంది సత్యవతి.

"వీక్ పాయింట్" అని పెట్టు ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది" అన్నాడు.

"తెలుగు కథకి ఇంగ్లీషు పేరేం బావుం టుందండీ? తెలుగులో మాటలే లేవన్నట్లు!" అంది.

"తెలుగు మాట లేకనేనా 'ప్లీజ్' అన్నావ్!" అన్నాడతను వేళాకోళంగా.

సత్యవతి మారు వాదించలేక ఒప్పేసుకుంది. "కానీ ఒక రిక్వెస్ట్' అంది గోముగా.

ఏమిటన్నట్లు చూశాడు.

"ఈ కథకి ఆధారం మీరు చెప్పిన కేసే. కథకి శీర్షిక కూడా మీరే పెట్టారు. సరదాగా మనిద్దరి పేర్లతో పంపిద్దాం కథని" అంది.

"ఓ, నో! నేను కథ రాశానంటే నా సంగతి తెలిసిన వాళ్లంతా నవ్వుతారు" అన్నాడతను.

"ఏమీ నవ్వరు. భార్యాభర్తలు కలిసి రాస్తే ఎంత గొప్పగా ఉంటుంది! అది మన అన్యోన్యతని సూచిస్తుంది. అంతేగాని అందులో సిగ్గుపడా ల్సిందేముంది? మీ పేరు కూడా జోడిస్తే నాకెంత గర్వకారణమో తెలుసా? వివాహానికి అంతకన్న సార్థక్యం ఏముంటుంది!" అంటూ ఎంత ఊరించినా తిరుమలరావు ససేమిరా అన్నాడు.

గత్యంతరంలేక, తన పేరు మీదే పంపించింది, ఆ కథని ఒక ప్రముఖ మాసపత్రిక ప్రత్యేక సంచిక కోసం. పత్రికవాళ్లు ఆ కథని మరింత ప్రత్యేకంగా ప్రచురించారు. కథాశీర్షికని మరీ పెద్ద పెద్ద అక్షరాల్లోవేసి, రెండు పేజీల బొమ్మ వేశారు కథకి అనుగుణంగా. తరవాత, పాఠకుల నుంచి కూడా బోలెడు లేఖలొచ్చాయి కథని ప్రశంసిస్తూ. తిరుమలరావుకి సంభ్రమం కలిగింది.

ఈసారి కథకి ఏదైనా మంచి కథా వస్తువు తీసుకోవాలని సత్యవతి ఆలోచిస్తూంటే, తిరుమల రావు ఒక సూచన చేశాడు – మందుల అమ్మకాల విషయమై – అంటే, డాక్టర్లకీ, మెడికల్ రిప్రజెంటెటివ్స్‌కీ, మందులషాపుల వాళ్లకీ, పోలీసులకీ ఉండే అవినీతికర సంబంధం గురించి రాయమని సూచించాడు.

"నాకు వాటి గురించి అంత వివరంగా తెలియదు కదండీ. మరీ అంత తెలియని వాటి గురించి రాస్తే కథ వాస్తవికంగా అనిపించదు కదండీ" అంటూ ఇబ్బందిగా పెట్టింది మొహం.

"నువ్వు కథ స్థూలంగా రాయి. తక్కిన వివరాలు నేను చెబుతాను రాసుకుందువుగాని" అన్నాడు.

ముందు మొహమాటపడినా, కథ రాయడానికి పూనుకుంది సత్యవతి. అతను చెప్పిన వివరాలూ, సూక్ష్మాంశాలూ రాసుకుని, మొత్తం మీద కథ పూర్తి చేసింది. ఈసారి కూడా కథకి పేరు అతనే సూచించాడు. అదీ ఇంగ్లీషులోనే కుదిరింది.

ఈసారి సత్యవతి గట్టిగా పట్టుపట్టింది అతని పేరు కూడా ఉండాలని. వద్దు వద్దని పైకి అన్నా, మనసులో కొంత మెత్తబడకపోలేదు తిరుమలరావు. క్రిందటిసారి కథకు పాఠకులవద్ద నుంచి వచ్చిన ప్రశంసల్లో తనకీ కొంత భాగం లేకపోలేదనిపించింది. ఉద్యోగరీత్యా తనపేరుండటం మంచిది కాదేమోనని కొంత తటపటాయించాడు.

మధ్యే మార్గంగా, "ఇద్దరం కలిసి కలంపేరు పెట్టుకుందామ"ని సలహా ఇచ్చాడు.

తనపేరు ఉండదని కించిత్తు బాధ కలిగినా, భర్త ఒప్పుకున్నాడన్న విజయగర్వంతో అతని సలహా బావుందనేసింది. ఇద్దరూ కలిసి రకరకాల కలంపేర్లు ఆలోచించారు. పిల్లలకి పేరు పెట్టడానికి చేసినంత యోచన చేశారు. చివరికి సత్యవతి మాటే నెగ్గింది.

"సతి" అని పెట్టుకుందామంది. తనపేరులో మొదటి అక్షరం, అతని పేరులో మొదటి అక్షరం కలిపితే అవుతుంది "సతి".

సత్యవతి ఎలాగూ పేరున్న రచయిత్రే కాబట్టి సంపాదకులు ఆ కథని వెంటనే ప్రచురించారు. ఈసారి కలం పేరుకి బ్రహ్మాండమైన ప్రాచుర్యం ఇచ్చారు. అసలు రచయిత పేరు ప్రస్తుతానికి చెప్పబోవడం లేదంటూ పాఠకుల్ని 'సస్పెన్స్'లో పెట్టారు. పాఠకులు కథ అద్భుతంగా ఉందని పొగిడారు. అందరికీ "ఈ 'సతి' ఎవరు?" అన్న కుతూహలమే! రచయితా, రచయిత్రా? ఇంత గొప్పగా రాసే రచయిత కలం పేరు పెట్టుకోవాల్సిన అవసరం ఏమిటి? ఇంత గొప్పగా రాసిన కొత్త రచయిత ఎవరు? రచయిత కాకపోతే ఇంత గొప్పగా రాయగలరా? రచయిత్రికి అంత అనుభవం ఎక్కడుంటుంది? అంత పదునుగా సంభాషణలు రాయడం సాధ్యమా రచయిత్రికి? కానీ, కొన్ని కొన్ని వాక్యాలూ, వర్ణనలూ చూస్తూంటే రచయిత్రే అలా రాయగలుగుతుంది అనిపిస్తోంది. అంత సున్నితమైన అనుభూతుల్ని రచయిత్రే- ఆ కథా వస్తువులు రచయితలు తీసుకునేటటు వంటివి కావని కొందరూ. ఇంతకీ రాసింది ఎవరు అనే మీమాంస. 'రచయిత(త్రి)కి మా అభినందనలు తెలపండి' అంటూ సంపాదకుడికి చాలా ఉత్తరాలొచ్చాయి.

ఆ విజయోత్సాహంలో, సత్యవతీ, తిరుమలరావూ కలిసి "సతి" పేరుతో ఆ సంవత్సరం అయిదారు కథలు రాసి వివిధ పత్రికలకు పంపారు. "సతి" రచనలు విశిష్టంగా ఉంటాయన్న పేరు పడిపోయింది. మరుసటి సంవత్సరం మరో అయిదారు కథలు రాశారు. పాఠకులకు ఇంకా తెలియనివ్వలేదు సంపాదకులు "సతి" ఎవరో. పాఠకుల కుతూహలానికి కళ్లెం వేసి ఉంచారు.

పోలీస్ సర్కిల్స్‌లో సాహిత్యాభిరుచి ఉన్నవాళ్లు తన కథల గురించి చర్చించుకుంటూంటే తిరుమలరావు మొదట్లో ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకునేవాడు. క్రమంగా అతను కూడా చర్చల్లో పాల్గొనడం మొదలుపెట్టాడు.

"కొంపదీసి మీరే రాయలేదుకదా, అంతగా సమర్థిస్తున్నారు!" అనేశారు కూడా ఒకళ్లిద్దరు.

"సతి" రాసిన నవల ఒకటి సీరియల్‌గా మొదలయే సరికి ఆ పత్రిక అమ్మకాలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి, సంపాదకుడే ఆశ్చర్యపోయేటట్లు. ఆ సీరియల్ పూర్తి కాకుండానే ఒక ప్రచురణకర్త "సతి" నవలనీ, మరొకరు "సతి" కథా సంకలనాన్నీ అచ్చువేస్తామని ముందుకొచ్చారు. చిరునామా కోసం సంపాదకుల్ని సంప్రదించారు.

సీరియల్ నవలా రచయిత గురించి అసలు రహస్యం చెబుతామంటూ మూడు సంచికల్లో ఊరించి, చివరికి పేర్లు వెల్లడించారు పత్రికలో. పుస్తకాలుగా ప్రచురిస్తామనే సరికి తిరుమలరావు మెత్తబడ్డాడు. పేర్లు వెల్లడించగానే మరో పత్రిక ఉగాది సంచికలో "సతి" కథలో బాటు సత్యవతి, తిరుమలరావుల ఫోటోలు కూడా వేశారు ప్రశంసా పూరితమైన పరిచయ వాక్యాలతో.

ఇంత జరిగినా కొందరి పాఠకుల్లో మీమాంస తగ్గలేదు. కథనంలో ఎవరి వంతు ఎంత అని చర్చించుకుంటూన్నారు. ఆ చర్చకు కూడా మంగళం పాడుతూ ఒకటి రెండు పత్రికలు 'ముఖాముఖీ'లు ఏర్పాటు చేయడంతో, భార్యాభర్తలిద్దరూ కలిసి ఏ విధంగా కథా రచన చేస్తూ ఉంటారో కొంత గంభీరంగానూ, కొంత చమత్కారంగానూ వివరించాక పాఠకులకు కొంత తృప్తి కలిగింది.

పుస్తకాలు అచ్చయాయి. మంచి సమీక్షలొచ్చాయి. ఇక సన్మానాల వాళ్లు ముందుకొచ్చారు. సత్యవతీ, తిరుమలరావూ వేదిక మీదికి బహిరంగంగా రాక తప్పలేదు. ఇద్దరూ మాట్లాడారు వేదిక మీంచి. ప్రేక్షకులు ఎవర్ని ఎక్కువ ప్రశంసించి ఎవరికి ఎక్కువ చప్పట్లు కొట్టారో చెప్పడం కష్టం కానీ, అప్పటి నుంచీ తిరుమలరావుకి సాహితీరంగంలో స్నేహితులూ, ఆరాధకులూ ఎక్కువయ్యారు.

సత్యవతి గర్భవతి అయింది. కూర్చుని కథలూ, నవలలూ రాయలేకపోతోంది. కొడుకు పుట్టాడు. మాతృమూర్తి అయ్యాక అసలే తీరిక లేక బొత్తిగా రాయడం తగ్గించేసింది.

తిరుమలరావుకి ఉద్యోగంలోనూ, కథా రచనలోనూ అనుభవం పెరగడంతో రాయాలనే తపన ఎక్కువైంది. ఇప్పుడు కథంతా అతనే రాస్తున్నాడు. అతని దస్తూరి మాత్రం బ్రహ్మరాతలా ఉంటుంది. అందుకని సత్యవతిని తిరిగి రాయమనేవాడు. రాసేటప్పుడు సత్యవతి అక్కడక్కడ మార్పులూ చేర్పులూ చేసేది.

సత్యవతి మళ్లీ గర్భవతి అయింది. ఈసారి ఆడపిల్ల. తెగ మురిసిపోయింది. ఆడపిల్లలంటే ఇష్టం సత్యవతికి. ఆ పిల్లే ఇక లోకం అయిపోయింది. కొడుకు అల్లరిని అదుపులో పెట్టడం ఒక వైపూ, కూతురితో ముచ్చట్లు మరో వైపూ, వంట పని సరే సరి. నౌకర్లున్నా అన్నీ తనే చేస్తేగాని తిరుమలరావుకి నచ్చదు.

కథలు కాపీ చెయ్యడానికి కూడా పగలు తీరిక దొరకడం లేదు. రాత్రిళ్లు నిద్ర ఆపుకుని, పిల్లలు పడుకున్నాక భర్త రాసిన కథల్ని ఫెయిర్ కాపీ చేసి పెడుతోంది. కథల్లో మార్పులూ చేర్పులూ చెయ్యడానికిగానీ, కథా వస్తువుల గురించీ, ఇతివృత్తాల గురించీ, శీర్షికల గురించీ చర్చించడానికిగానీ, ఆలోచించడానికి గానీ తీరికా, ఓపికా ఉండటం లేదు.

"సతి" రచన మళ్లీ ఎప్పుడొస్తుందా అని ఎదురు చూసే పాఠకులూ, "సతి" రాసిన కథని అన్నిటికన్నా ముందు చదివే పాఠకులూ ఎక్కువయ్యారు. కొంతమంది అభిమానులు ఇంటికి కూడా రావడం మొదలుపెట్టారు. తిరుమలరావు ఇంట్లో లేనప్పుడొస్తే ముక్తసరిగా మాట్లాడి పంపించేసేది. అతను ఉండగా వస్తే, వాళ్లతో కాసేపు కూర్చుని లోపలికి వచ్చేసి తన పనులు చూసుకునేది.

తిరుమలరావు తండ్రి పోయాక, తల్లి కొడుకు దగ్గర ఉండటానికి వచ్చేసింది. ఆవిడకి బి.పి. ఎక్కువ. పిల్లల్తోబాటు ఆవిడ ఆలనాపాలనా కూడా చూసుకోవలసి వస్తోంది సత్యవతికి. కథారచయితల మీటింగులకీ, సన్మాన సభలకీ వెళ్లడం కూడా తగ్గించేసింది. ఇద్దరి తరఫునా తిరుమలరావే వెళ్తున్నాడు వీలైనప్పుడల్లా. "సత్యవతిగారు రాలేదేమని" ఎవరైనా అడిగితే,

"ఆఁ. పిల్లల్తో ఆవిడకి తీరికెక్కడండీ!" అని నవ్వేసేవాడు.

ఆవిడ రావడం తగ్గించడంతో ఆవిడ రాయడం గురించి చర్చించుకోవడం మొదలుపెట్టారు కొందరు. ఆయన కన్న అసలు ఆవిడే బాగా రాస్తుందనీ, ఆవిణ్ణి రాయనీయకుండా ఈ మధ్య ఆయనే రాస్తున్నాడనీ, కేవలం మర్యాద కోసం మాత్రమే సభల్లోనూ, ఇంటర్వ్యూల్లోనూ పక్కన కూర్చోపెట్టుకుంటున్నాడనీ గుసగుసలాడుకునేవారు సత్యవతి అభిమానులు. 'తిరుమలరావే బాగా రాస్తాడు' అని అతని అభిమానులనుకునేవారు.

ఎప్పుడైనా పత్రికలు ప్రత్యేక సంచికలు ప్రచురించినప్పుడు కథతోనో ఇంటర్వ్యూతోనో ఇద్దరి ఫోటోలూ వేసేవారు.

సత్యవతికి మొహమాటంగా ఉంటోంది- తను రాయకుండా తన పేరు పెట్టడం. ఎలాగైనా తీరిక చేసుకుని అప్పుడప్పుడు రాయాలని నిశ్చయించుకుంది. తను ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల ఆధారంగా ఒక కథ రాయాలనిపించింది.

తిరుమలరావుతో చర్చించబోయింది.

"అఁ, మరీ 'సెల్లీ'గా ఉంటుంది" అని కొట్టిపారేశాడు.

పెళ్లికాకముందు తనకున్న అనుభవంతో తను పరిశీలించిన విషయాల్ని ఆధారంగా చేసుకుని చిన్న చిన్న కథలెన్నో రాసింది. ఇప్పుడు అటువంటివి రాయడం తమకొచ్చిన పేరుకి తగవన్నట్లు మాట్లాడాడు తిరుమలరావు. సత్యవతి మనస్సు చివుక్కుమంది. పెళ్లయాక మొదటి సారిగా తన స్వేచ్ఛపోయినట్లనిపించింది.

ఇదివరకు తల్లిదండ్రుల మనస్సుకి ఇబ్బంది కలిగించకుండా, తన మనస్సుని కొంత అదుపులో పెట్టుకుని రాసేది కథలు. పాఠకులు మెచ్చు కుంటారో లేదో అనే సంకోచం మెదిలేది మదిలో. ఎప్పుడూ ఒక పరిధిలో ఉంటూనే కథారచన చేస్తున్నట్లనిపించేది. అయినా ఏదో తృప్తి కలిగేది కథలు రాసి పేరు తెచ్చుకుంటున్నందుకు.

ఇప్పుడు మొదటికే మోసం వచ్చినట్లని పిస్తోంది. అసలు తీరిక దొరకడంలేదు. దొరికినా భర్త పెట్టే ఆంక్షలు ఎక్కువయ్యాయి. కథా శీర్షికతో మొదలై కథా వస్తువు, ఇతివృత్తం వరకూ అతని పెత్తనం ఎక్కువైంది అనిపిస్తోంది సత్యవతికి. కథ కాపీ చేస్తున్నప్పుడు కూడా మార్పులూ చేర్పులూ చెయ్యబోతే ఒప్పుకోవడంలేదు. "నీకు తెలియదు. నువ్వూరుకో" అంటున్నాడు ప్రతిదానికీ. ఇదంతా తను తెచ్చి పెట్టుకున్నదేనని బాధపడింది. "ఇదేమిటి, ఆయనకి వ్యతిరేకంగా ఆలోచిస్తు న్నాను" అని కూడా బాధపడింది. మనసులో సంఘర్షణ మొదలైంది. తన స్వేచ్ఛనే కాకుండా తన వ్యక్తిత్వాన్ని కూడా చెయ్యి జార్చుకున్నట్లు మనసు గిలగిల్లాడుతోంది.

సత్యవతి అత్తగారుపోయారు. తిరుమలరావుని ప్రమోషన్ మీద రాజధానికి బదిలీ చేసింది ప్రభుత్వం. సంవత్సరం మధ్యలో మారిస్తే పిల్లల చదువు పాడవుతుందని సత్యవతి ఉన్నచోటే ఉండిపోయింది. తిరుమలరావు నెలకో రెండు నెలలకో ఓసారి వచ్చి వెడుతున్నాడు.

ఇప్పుడు సత్యవతికి బోలెడంత తీరిక. అయినా రాయడానికి స్వేచ్ఛలేదు! మనసు గిజ గిజలాడుతోంది. ఏమీ తోచక, పత్రికలన్నీ తెప్పించుకుని చదువుతోంది. హఠాత్తుగా తమ కలం పేరు చూసింది ఒక వారపత్రికలో తెల్లబోయింది. ఆ కథ రాస్తున్నట్లు చెప్పలేదు తిరుమలరావు. కాపీ చెయ్యమని ఇవ్వలేదు. ఆ విషయమై ఉత్తరం రాయలేదు, ఫోన్ కూడా చెయ్యలేదు.

ఇప్పుడతనికి అందరు సంపాదకులతోనూ సన్నిహిత పరిచయం ఏర్పడింది. అంచేత ఏ దస్తూరితో పంపినా వేసుకుంటున్నారు కాబోలు అనుకుంది.

తరవాత ఒకళ్లిద్దరు స్నేహితులు ఫోన్ చేసి కథ అద్భుతంగా ఉందని మెచ్చుకున్నారు. సత్యవతి మనస్ఫూర్తిగా సంతోషించలేకపోయింది. భర్తకి ఘాటుగా ఉత్తరం రాద్దామనుకుంది. మళ్లీ మనను మార్చుకుంది. ముందు అతనే తనంతట తను కథ విషయమై ఉత్తరం రాస్తాడేమో చూసి, రాయకపోతే, ఈసారి ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడు నిలదీసి అడగొచ్చునులే అని తమాయించు కుంది. ఉత్తరం కోసం ఎదురుచూసింది. కనీసం ఫోన్ చేసినప్పుడైనా ఆ ప్రసక్తి వస్తే అడగొచ్చునులే అని సరిపెట్టుకుంది.

తానొకటి తలిస్తే దైవమొకటి తలచినట్ల యింది. రాజధానిలో మతకలహాలు చెలరేగాయి. నిరవధికంగా కర్ఫ్యూ విధించారు. తిరుమల రావుకి స్పెషల్ డ్యూటీ వేశారు పాతబస్తీలో శాంతి భద్రతలు నెలకొనేలా చూడటం కోసం.

ఆనాడు అర్ధరాత్రి సమయంలో కంట్రోల్ రూమ్‌కి రహస్య సమాచారం అందింది– కొందరు గూండాలు వేరే ఊరు నుంచి వచ్చి బస్తీలో చేరారనీ, కొత్తగా గొడవలు సృష్టించబోతున్నా రనీను. తిరుమలరావు ఇద్దరు కానిస్టేబుల్స్‌ని తీసుకుని, తక్కిన సీనియర్ ఆఫీసర్స్‌కి సమాచారం అందించి, జీప్‌లో బయలుదేరి వెళ్లాడు. వాళ్లు చెప్పిన సందు చేరుకున్నారు. సందు మొదట్లో గస్తీ తిరిగే కానిస్టేబుల్ ఎవడూ లేడు. జీప్ సందులోకి ప్రవేశిస్తూండగానే బాంబు పేలింది. తప్పించుకునే సావకాశం లేక పోయింది. జీప్ బంతిలా ఎగిరింది. డ్రైవరూ, ఒక కానిస్టేబులూ అక్కడికక్కడే ప్రాణాలు కోల్పోయారు దారుణంగా. తిరుమలరావుకీ మరో కానిస్టేబుల్‌కీ తీవ్రగాయాలు తగిలి స్పృహ కోల్పోయారు. భయానికి చుట్టుపక్కల ఇళ్లలో జనం తలుపులు తెరవలేదు. ఒక్క మనిషి కూడా బయటికి తొంగి చూడలేదు. సీనియర్ ఆఫీసర్లు వచ్చేసరికి తిరుమలరావు కొన ఊపిరితో ఉన్నాడు. హాస్పిటల్‌కి తరలిస్తూంటే దారిలోనే మరణించాడు.

కబురువిన్న సత్యవతి గుండెలు బ్రద్దలవు తున్నా ఏడుపు బిగపెట్టుకుంది పిల్లలు బెంబేలు పడతారని. క్షణాల మీద ఈ వార్తపాకి, చుట్టుపక్కలవాళ్లూ, స్నేహితులూ వచ్చేశారు పరామర్శించడానికి. అప్పుడిక ఆపుకోలేక పోయింది దుఃఖాన్ని. ఇంత చిన్నవయసులో ఈ ఘోరం జరగడం అన్యాయం అన్నారంతా.

"నన్ను కూడా చంపెయ్యమనండి. ఆయన్నొక్కర్నే ఎందుకు చంపేశారు? ఆయన లేకుండా నేనెలా బతకను? నన్నూ చంపెయ్యమనండి. చంపెయ్యమనండి" అంటూ తల బాదుకుంటూ ఏడ్చింది. సత్యవతిని ఓదారుస్తూ ఒళ్లోకి తీసుకుంది పక్కింటావిడ. ఎవరిః మట్టుకువారు తమకు తోచిన విధంగా సాంత్వనవచనాలు పలికారు. కులమత విద్వేషాల్ని రెచ్చగొట్టే వాళ్లని తిట్టిపోశారు.

తిరుమలరావు భౌతికకాయాన్ని రాజధాని నుంచి భార్యా పిల్లలూ ఉన్న ఊరికి తీసుకొచ్చారు అతని తోటి ఉద్యోగులూ, బంధుమిత్రులూ, పత్రికా ప్రతినిధులూ, సాహిత్యకారులూ అనేక మంది వచ్చారు శవ దర్శనానికి.

దిన పత్రికలన్నిటిలోనూ "సతి" అకాల దుర్మరణం గురించిన వార్తతోబాటు, ప్రముఖుల సంతాప సందేశాలు కూడా ప్రచురించటం జరిగింది. రాత్రి రేడియోలో ప్రాంతీయ వార్తల్లో తిరుమలరావు మరణవార్త వివరిస్తూ, ఆయన "సతి" పేరుతో గొప్ప కథలు రాశారని చెప్పి ఘనంగా నివాళులర్పించారు.

ప్రముఖ రచయిత "సతి" మరణించారన్న వార్త తెలుగు సాహితీప్రియులందరినీ విచారగ్రస్థుల్ని చేసింది. పదవరోజున టౌన్ హాల్లో "సతి" సంతాపసభ ఏర్పాటయింది. సాహితీ మిత్రులూ, పత్రికా రచయితలూ, ఇతర బంధుమిత్రులూ, అంతా హాజరయారు సభకి. సత్యవతిని రమ్మని పిలవలేదు– బొత్తిగా పదవ రోజున బయటకి ఎలా వస్తుందని. ఆవిడ కూడా దుఃఖం నుంచి ఇంకా కోలుకోలేదు. పిలిచినా వచ్చేది కాదు.

"సతి"కి సంబంధించిన కార్యక్రమానికి తిరుమలరావుగాని, సత్యవతిగాని ఇద్దరిలో ఒకరైనా రాకపోవడం ఇదే.

వేదిక మీద కూర్చున్న కొందరు ప్రముఖులు తిరుమలరావుతో తమకున్న పరిచయాన్నీ, సాన్నిహిత్యాన్నీ తెలియజేస్తూ, అతని ధైర్య సాహసాల్నీ, కర్తవ్యనిష్ఠనీ, నిజాయితీనీ, మానవత్వాన్నీ, హాస్యప్రియత్వాన్నీ ప్రస్తుతించారు. మరికొందరు "సతి" చేసిన సాహిత్యసేవ గురించీ, కథనచాతుర్యం గురించీ, శైలీ శిల్పాలలో నైపుణ్యం గురించీ, కథా వస్తువులను ఎంచు కోడంలోనూ వాటిని విశిష్టంగా రూపుదిద్ది ప్రదర్శించడంలోనూ కనపరచిన ప్రతిభ గురించీ, తన రచనల ద్వారా చాటిన మానవత్వపు విలువల గురించీ ప్రస్తుతించారు.

"సతి" హఠాన్మరణంవల్ల తెలుగు సాహితీ లోకానికి ఎంత తీరని లోటు కలిగిందోనన్నది అందరూ ఉద్ఘాటించిన విషయం. మళ్లీ అటువంటి రచయిత ఉద్భవించడం సాధ్య మవుతుందా అనే సంశయాన్ని వెలిబుచ్చాడు ఒక ప్రఖ్యాత సాహితీ విమర్శకుడు. వేదిక మీద కూర్చున్న వక్తలలో రచయిత్రులు కూడా ఉన్నారు. వాళ్లు కూడా తిరుమలరావుతో తమకు కలిగిన పరిచయాన్నీ, ఆయన రచనలవల్ల కలిగిన స్ఫూర్తినీ వివరిస్తూ, గద్గదస్వరంతో తమ ప్రగాఢ సానుభూతిని వ్యక్తం చేశారు.

అందరూ అంతగా పట్టించుకోని విషయం ఒక్కటే– "సతి"లో అర్ధభాగం ఇంకా బ్రతికే ఉన్నదన్న సత్యం. అందరూ ముక్తకంఠంతో "సతి" మరణించిన మాట మీదే వ్యాఖ్యానిస్తున్నారుగాని, "సతి"లో "స" ఇంకా బ్రతికే ఉందన్న స్పృహలేదు ఎవరికీ– తిరుమలరావు పోయినందుకు ప్రగాఢ దుఃఖంవల్ల కావచ్చు. సత్యవతి ఇంకా బ్రతికే ఉన్నది కనుక "సతి" పేరున రచనలు కొనసాగగలవన్న ఆశాభావాన్ని ఎవ్వరూ-- వక్తలలోని రచయిత్రులు కూడా ప్రస్తావించలేదు. అక్కడ జరిగిన "సాహితీ సతి" ఎవరి దృష్టికీ రాలేదు.

"సతి"పేరుతోగాని, సత్యవతిపేరుతోగాని మళ్లీ కథ రాలేదు ఇంతవరకు. ✱